

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1915 kl. 2 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 1,
i anledning av herr Roséns motion, nr 62, angående
skrivelse till Konungen i fråga om åtgärder för att
genom främjande av Norrlands kolonisation hämma
emigrationen.*

I en inom första kammaren väckt motion, nr 62, som hänvisats till *Motionen.* behandling av kammarens andra tillfälliga utskott, har herr Rosén hemställt, att första kammaren måtte för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa skyndsamt utredning om de åtgärder, som kunna och böra vidtagas för emigrationens hämmande genom ett kraftigt främjande av Norrlands kolonisation.

Beträffande den närmare motiveringen för nämnda framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Då motionären i sin motivering särskilt berör rådande arbetslöshet och det kunnat ifrågasättas att gentemot densamma vidtaga särskilda åtgärder för Norrlands räkning, har utskottet hos socialstyrelsen inhämtat uppgifter om arbetslösheten i nämnda landsända. Av den utredning, som kommit utskottet tillhanda, framgår, att på ett antal platser i Norrland arbetslöshet är rådande, varemot på andra håll arbetstillgången i det stora hela synes vara i det närmaste normal. I allmänhet synes dock arbetslösheten hittills framträtt vida mindre än man befarat, i icke ringa mån beroende därpå att stora skogsavverkningar pågå, vilka lämna rikligt tillfälle till arbetsförtjänst för därtill lämplig arbetskraft. Att arbetslösheten hittills icke antagit några större proportioner framgår även därav, att jämförelsevis få kommuner beslutit igångsätta understödsverksamhet för arbetslösa jämlikt kungl. kungörelsen den 28 september 1914.

Intill utgången av januari månad hade sålunda ej fler än 23 kommuner utdelat arbetslöshetsunderstöd, och det sammanlagda beloppet härav uppgick till allenast 13,322 kronor 75 öre. Att uppmärksamheten är riktad på att vidtaga erforderliga åtgärder mot arbetslösheten framgår därav, att lokala arbetslöshets- och hjälpkommittéer äro tillsatta inom ej mindre än 106 kommuner, varav 28 i Gävleborgs, 16 i Västernorrlands, 15 i Jämtlands, 21 i Västerbottens och 26 i Norrbottens län. Då förutom dessa lokala hjälpkommittéer i varje län finnes en länshjälpkommitté, som har till särskild uppgift att vidtaga de åtgärder, som kunna vara behövlige gentemot arbetslösheten, torde ytterligare sådana från det allmännas sida ej behöva påkallas.

Att frågan om Norrlands kolonisation är av synnerligen stor betydelse för vårt lands framtid är uppenbart. Statsmakterna hava ock tid efter annan vidtagit åtgärder av skilda slag, för att underlätta och främja odling och bebyggande därstädes. Ännu torde dock återstå mycket, som kan och bör göras i berörda hänseende. Den alltjämt fortgående stora emigrationen från Norrland bör mana att se till huruvida icke några särskilda åtgärder borde vidtagas för, om möjligt, hämmande av denna emigration. Det var ock med hänsyn härtill och för åstadkommande av en planmässig och omfattande kolonisation och odling av Norrland som vid 1914 års senare riksdag särskilda motioner väcktes inom första kammaren av herr Kvarnzelius m. fl., inom andra av herrar Staaff m. fl., Lindman m. fl. och Hellberg i Lycksele.

I anledning härav tog riksdagen frågan i hela dess vidd i övervägande och beslöt på hemställan av jordbruksutskottet att i skrivelse den 18 september 1914 hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allmän undersökning rörande statens för kolonisationsändamål tillgängliga och därtill tjänliga marktillgångar inom de sex nordligaste länen i syfte att vinna en allmän översikt över belägenheten, storleken och beskaffenheten av jord, som kunde finnas lämplig för utläggande av såväl odlingslägenheter som under äganderätt upplåtna, självständiga jordbruk, ävensom en förberedande plan för områdenas fördelning i nu nämnda hänseenden.

Riksdagen anhöll därjämte, att Kungl. Maj:t måtte dels efter verkställd utredning för riksdagen framlägga förslag till ändrade och förbättrade villkor för upplåtelser av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, huvudsakligen avseende förhöjning av odlingsbidraget samt gynnsammare lyftnings- och återbetalningsvillkor för detta bidrag, dels ock taga under omprövning, huruvida sådan ändrad ordning

för de å nämnda kronoområden belägna större, sammanhängande odlingsmarkers förvaltande och upplåtande, som av motionärerna närmare angivits, måtte vara möjlig eller önskvärd.

Slutligen anhöll riksdagen i ovan omförmälda skrivelse, att Kungl. Maj:t måtte låta undersöka och utreda, i vilken utsträckning och på vilka villkor möjlighet lämpligen måtte kunna beredas för upplåtande till odlingslägenheter eller under äganderätt av de å kronoparker inom de sex nordligaste länen befintliga, s. k. disponerade ströängar.

Den i förevarande motion berörda frågan ligger sålunda för närvarande till utredning hos Kungl. Maj:t. Då utskottet är övertygat därom, att Kungl. Maj:t icke underlåter att vidtaga åtgärder för att frågan snarast möjligt må kunna föreläggas till avgörande, torde någon ytterligare skrivelse i ärendet icke var erforderlig, vadan utskottet får hemställa,

att herr Roséns förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 februari 1915.

På utskottets vägnar:

OSCAR NYLANDER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Nylander, Danström, friherre De Geer, von Koch, Steffen, greve Spens och Östling.
